

Образац 2. Наставни план обуке за сертификацију пољопривредних савјетодача**Рок за доставу захтјева:****Мјесто извођења обуке:**

Наставне цјелине	Број наставних сати (1 наставни сат = 45 минута)	Вријеме почетка обуке (датум) Вријеме завршетка обуке (датум)	Литература	Методe подучавања и облик рада	Предавач (име и презиме)
Област савјетодавне дјелатности:					
I. ТЕОРЕТСКИ ДИО					
I. Наставна област:					
I. Модул:					
1.1. Тема:					
1.2. Тема					
1.3. Тема					
2. Модул					
2.1. Тема					
2.2. Тема					
УКУПНО II.					
II. ПРАКТИЧНИ ДИО					
1. Наставна област:					
2. Наставна област:					
3. Наставна област:					
УКУПНО II.					
УКУПНО (I. + II.)					

Na osnovu člana 19. stav 3. Zakona o poljoprivrednim savjetodavnim službama ("Službene novine Federacije BiH", broj 66/13) u saradnji sa stručnim i naučno-obrazovnim institucijama u Federaciji BiH, federalni ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva donosi

**PROGRAM
TEORETSKE I PRAKTIČNE OBUKE ZA
CERTIFIKACIJU**

I. OSNOVNE ODREDBE

- Programom teoretske i praktične обуке за сертификацију (u daljnjem tekstu: Program) utvrđuje se sadržaj i plan teoretske i praktične обуке за fizička lica, koja podnesu zahtjev za pohađanje обуке i polaganje stručnog ispita за poljoprivrednog savjetodavca, realizacija обуке i polaganje stručnog ispita.
- Teoretska i praktična обука за сертификацију (u daljnjem tekstu: обука) se organizuje за sljedeće oblasti savjetodavne дјелатности utvrđene članom 3. stav (2) Pravilnika o obuci, certifikatu i registru poljoprivrednih savjetodavaca ("Službene novine Federacije BiH", broj 38/15) (u daljnjem tekstu: Pravilnik):
  - ratarstvo, povrtlarstvo, mehanizacija i ekonomika ove proizvodnje;
  - voćarstvo, mehanizacija i ekonomika ove proizvodnje;
  - vinogradarstvo, mehanizacija i ekonomika ove proizvodnje;
  - stočarstvo, akvakultura, mehanizacija i ekonomika ove proizvodnje;
  - ruralni razvoj.
- Zahtjev за pohađanje обуке i polaganje stručnog ispita за poljoprivrednog savjetodavca, за jednu или више oblasti savjetodavne дјелатности из таčke 2. ovog Programa mogu да podnesu fizička lica koja imaju stečeno звање diplomiranog инжењера poljoprivrede - VSS - VII stepen stručne спреме, или високо образovanje prvog ciklusa (koji se vrednuje sa najmanje 240 ECTS bodova) или drugog или trećeg ciklusa Bolonjskog sistema studiranja, fakultet biotehničkih nauka, област poljoprivrede i najmanje dvije godine radnog iskustva на poslovima из oblasti

poljoprivrede nakon sticanja званја (u daljnjem tekstu: "kandidat").

II. SADRŽAJ I PLAN OBUKE

- Обука se organizuje по sljedećim наставним областима:
  - Економика poljoprivredne/ih proizvodnje/i;
  - Механизација poljoprivredne/ih proizvodnje/i;
  - Ratarstvo;
  - Povrtlarstvo;
  - Voćarstvo;
  - Vinogradarstvo;
  - Stočarstvo;
  - Akvakultura i
  - Savjetovanje u poljoprivredi, komunikacije i socijalne вјештине;
  - Ruralni razvoj.
- Укупан број сати теоретске и практичне обуке за једну област савјетодавне дјелатности износи 100 наставних сати (1 наставни сат траје 45 минута).
- Sadržaj i plan обуке за све области савјетодавне дјелатности из таčke 2. поглавља I. ovog Programa, koji sadrži: наставне области, module i теме u оквиру сваке наставне области i број сати теоретске и практичне обуке за сваку наставну област дај је u Obrascu 1. koji se налази u прилогу овога Programa i чини његов саставни дио.
- Kandidat koji podnese заhtjev за pohađanje обуке i polaganje stručnog ispita за poljoprivrednog savjetodavca за област савјетодавне дјелатности ratarstvo, povrtlarstvo, mehanizacija i ekonomika ove proizvodnje ће pohađati обuku из sljedećih наставних области:
  - Ratarstvo;
  - Povrtlarstvo;
  - Економика poljoprivredne proizvodnje;
  - Механизација poljoprivredne proizvodnje;
  - Savjetovanje u poljoprivredi, komunikacija i socijalne вјештине.
- Kandidat koji podnese заhtjev за pohađanje обуке i polaganje stručnog ispita за poljoprivrednog savjetodavca за област савјетодавне дјелатности voćarstvo, mehanizacija i ekonomika ove proizvodnje ће pohađati обuku из sljedećih наставних области:
  - Voćarstvo;
  - Економика poljoprivredne proizvodnje;

- Mehanizacija poljoprivredne proizvodnje;
  - Savjetovanje u poljoprivredi, komunikacija i socijalne vještine.
6. Kandidat koji podnese zahtjev za pohađanje obuke i polaganje stručnog ispita za poljoprivrednog savjetodavca za oblast savjetodavne djelatnosti vinogradarstvo, mehanizacija i ekonomika ove proizvodnje će pohađati obuku iz sljedećih nastavnih oblasti:
- Vinogradarstvo;
  - Ekonomika poljoprivredne proizvodnje;
  - Mehanizacija poljoprivredne proizvodnje;
  - Savjetovanje u poljoprivredi, komunikacija i socijalne vještine.
7. Kandidat koji podnese zahtjev za pohađanje obuke i polaganje stručnog ispita za poljoprivrednog savjetodavca za oblast savjetodavne djelatnosti stočarstvo, akvakultura, mehanizacija i ekonomika ove proizvodnje će pohađati obuku iz sljedećih nastavnih oblasti:
- Stočarstvo i akvakultura;
  - Ekonomika poljoprivredne proizvodnje;
  - Mehanizacija poljoprivredne proizvodnje;
  - Savjetovanje u poljoprivredi, komunikacija i socijalne vještine.
8. Kandidat koji podnese zahtjev za pohađanje obuke i polaganje stručnog ispita za poljoprivrednog savjetodavca za oblast savjetodavne djelatnosti ruralni razvoj će pohađati obuku iz sljedećih nastavnih oblasti:
- Ruralni razvoj;
  - Ekonomika poljoprivredne proizvodnje;
  - Savjetovanje u poljoprivredi, komunikacija i socijalne vještine.

III. REALIZACIJA OBUKE

1. Obuku kandidata utvrđenu ovim Programom organizuje i provodi stručna i naučno-obrazovna institucija registrovana za ovu djelatnost na teritoriji Federacije BiH (u daljem tekstu: izvođač obuke), u skladu sa odredbama člana 20. stav (1) Zakona o poljoprivrednim savjetodavnim službama ("Službene novine Federacije BiH" broj 66/13) (u daljem tekstu: Zakon).
2. Izvođač obuke na osnovu Sadržaja i plana obuke za certifikaciju poljoprivrednih savjetodavaca iz Obrasca 1. iz priloga ovog Programa utvrđuje Nastavni program obuke za certifikaciju poljoprivrednih savjetodavaca po oblastima savjetodavne djelatnosti (u daljnjem tekstu: Nastavni program), koji sadrži: nastavne oblasti, module i teme u okviru svake nastavne oblasti, broj sati teoretske i praktične obuke, raspored izvođenja obuke (datum početka i završetka), preporučenu literaturu, metode podučavanja i oblik rada, ime i prezime predavača, rok za podnošenje zahtjeva i mjesto izvođenja obuke.
3. Izvođač obuke Nastavni program izrađuje na Obrascu 2. koji se nalazi u prilogu ovog Programa i čini njegov sastavni dio i isti objavljuje na službenoj web stranici.

4. Zahtjev za pohađanje obuke, polaganje stručnog ispita za poljoprivrednog savjetodavca u skladu sa odredbama člana 5. Pravilnika kandidat podnosi izvođaču obuke.
5. Izvođač obuke organizuje i provodi obuku u skladu sa odredbama člana 20. stav (2) Zakona, odredbama Pravilnika i ovog Programa.
6. Izvođač obuke obezbjeđuje:
  1. prostoriju za održavanje obuke u kojoj će se izvoditi teorijski dio obuke - učionicu;
  2. odgovarajući prostor/prostorije u svrhu izvođenja praktičnog dijela obuke i/ili obezbjeđuje posjetu za praktični dio za izvođenje obuke;
  3. nastavni kadar, u skladu sa odredbama člana 8. stav (2) Pravilnika i
  4. druga materijalno-tehnička sredstva potrebna za izvođenje obuke.
7. Za izvođenje obuke predavači koriste različite oblike rada i metode podučavanja (kombinovana metoda izlaganja sa razgovorom, metoda ilustracije, demonstracije i instrukcije, metoda praktičnih radnji i druge).

IV. POLAGANJE STRUČNOG ISPITA

1. Nakon provedene obuke za certifikaciju, izvođač obuke organizuje polaganje stručnog ispita za kandidata, koji je ispunio uslove iz člana 8. stav (3) Pravilnika.
2. Stručni ispit, u pisanoj formi, provodi komisija koju formira rukovodilac izvođača obuke u skladu sa članom 9. st. (1) i (2) Pravilnika. Stručni ispit se sastoji od 20 pitanja s tri ponuđena opsijska odgovora. Pitanja se postavljaju na jezicima koji su u službenoj upotrebi u Federaciji BiH, a svaki tačan odgovor boduje se jednim bodom. Kandidat odgovara na svako pojedinačno pitanje, na način da označi samo jedan od ponuđenih opsijskih odgovora. Ispit traje 45 minuta. Kandidat koji ostvari najmanje 60% bodova na pismenom ispit, odnosno tačno odgovori na 12 pitanja, položio je stručni ispit.
3. Za kandidata koji ne položi stručni ispit, izvođač obuke dužan je organizovati još jedno polaganje stručnog ispita, u roku od 30 dana od datuma objavljivanja rezultata stručnog ispita.
4. Kandidat koji ne položi stručni ispit ni u drugom roku, gubi pravo polaganja stručnog ispita u tekućoj godini.
5. Licu koje položi stručni ispit, rukovodilac nosioca obuke dužan je u roku od 15 dana od datuma polaganja ispita izdati certifikat o položenom stručnom ispit.

V. ZAVRŠNE ODREDBE

Ovaj Program stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 04-2-24/3-1855-2/17
21. decembra 2017. godine
Sarajevo

Ministar
Mr. sci. **Šemsudin Dedić**, s. r.

Obrazac 1. Sadržaj i plan obuke za certifikaciju poljoprivrednih savjetodavaca

Nastavna oblast	I. Teoretska obuka Moduli i teme	Broj nastavnih sati (1 nastavni sat = 45 minuta)
1. <i>Ekonomika poljoprivredne/ih proizvodnje/</i>	<p>1.1. Modul: Segmentacija tržišta, odabir ciljnih tržišta i pozicioniranje</p> <p>1.1.1. Tema: Pojam, značaj i predmet istraživanja tržišta poljoprivrednih proizvoda</p> <p>1.1.2. Tema: Važnost korištenja ciljnog marketinga, koji pomaže proizvođačima da što bolje razumiju potrebe potrošača</p> <p>1.1.3. Tema: Prilagodavanje proizvoda (cijene, kanali distribucije i oglašavanje, prilagodavanje željama i potrebama potrošača)</p> <p>1.1.4. Tema: Glavne faze koje obuhvata ciljni marketing (segmentacija tržišta, odabir ciljnih grupe, te pozicioniranje proizvoda)</p> <p>1.2. Modul: Strategija marketinškog spleta</p> <p>1.2.1. Tema: Osnovni elementi marketinga – proizvod, cijena, promocija i distribucija (4P).</p> <p>1.2.2. Tema: Strategija proizvoda, (kreiranje ponude za određeni ciljni tržišni segment, koja ima pretpostavke da najbolje zadovolji potrebe i zahtjeve konkretnog segmenta).</p> <p>1.2.3. Tema: Strategija cijena</p> <p>1.2.4. Tema: Strategija promocije (lična prodaja, unapređenje prodaje, oglašavanje, publicitet i odnosi s javnošću).</p> <p>1.2.5. Tema: Strategija distribucije</p> <p>1.3. Modul: Trendovi razvoja na tržištu hrane</p> <p>1.3.1. Tema: Globalizacijski trendovi (globalizacija ponude, globalizacija potražnje, pozitivni, negativni aspekti)</p> <p>1.3.2. Tema: Primjena i uticaj nauke i tehnologije</p> <p>1.3.3. Tema: Trend "zdrave hrane" (pojam "zdrave hrane", najveća tržišta, problemi u proizvodnji)</p> <p>1.4. Modul: Praćenje poslovanja poljoprivrednih gazdinstava prema metodologiji Mreže računovodstvenih podataka na poljoprivrednom gazdinstvu (FADN)</p> <p>1.4.1. Upoznavanje sa Mrežom računovodstvenih podataka na poljoprivrednom gazdinstvu (FADN) njenim značajem u praćenju poslovanja poljoprivrednog gazdinstava i donošenju mjera agrarne politike</p>	
	<p>1.4.2. Metodologija koja se koristi u FADN istraživanjima za odabir poljoprivrednih gazdinstava u uzorak, prikupljanje i obradu podataka, grupisanje poljoprivrednih gazdinstava prema tipu proizvodnje i ekonomskoj veličini, te za utvrđivanje proizvodnih, ekonomskih i finansijskih pokazatelja</p> <p>1.5. Upravljanje poljoprivrednim gazdinstvom</p> <p>1.5.1. Osnovne funkcije upravljanja u poljoprivrednoj proizvodnji (planiranje, organizovanje, vođenje ljudi i motivisanje, kontrolisanje i kadrovska popunjavanje), te funkcije menadžera jednoga gazdinstva</p> <p>1.5.2. Strateško i taktičko planiranje na gazdinstvu, proces donošenja odluka.</p> <p>1.5.3. Identifikacija zajedničkih ciljeva menadžera poljoprivrednog gazdinstva, te pokazati kako oni utiču na donošenje odluka</p> <p>1.5.3. Specifične karakteristike okruženja za donošenje odluka u poljoprivredi.</p> <p>1.5.4. Izazovi u budućem razdoblju za upravljanje poljoprivrednim gazdinstvom (nove tehnologije, zaštita životne sredine, globalizacija)</p> <p>1.6. Modul: Organizacija upravljačkih informacija (vođenje zabilješki na gazdinstvu)</p> <p>1.6.1. Tema: Vođenja zabilješki - poslovne evidencije na poljoprivrednom gazdinstvu (njihova svrha i upotreba)</p> <p>1.6.2. Tema: Osnovne aktivnosti u poslovanju poljoprivrednog gazdinstva, osnovni pojmovi i termini u računovodstvu</p> <p>1.6.3. Tema: Izbori (mogućnosti) koji se moraju učiniti kada se bira neki računovodstveni sistem, koncepti novčanih i obračunskih tokova kao mogućih izbora jednog računovodstvenog sistema.</p> <p>1.7. Modul: Planiranje pojedinačne proizvodnje</p> <p>1.7.1. Tema: Definiranje finansijskog plana za pojedinačnu poljoprivrednu proizvodnju (njegova svrha i koristi)</p> <p>1.7.2. Tema: Različiti dijelovi finansijskog plana</p> <p>1.7.3. Tema: Praktični prikaz izrade finansijskog plana za pojedinačnu poljoprivrednu proizvodnju</p> <p>1.7.4. Davanje uputstava kako se podaci iz finansijskih planova pojedinačnih poljoprivrednih proizvodnji mogu analizirati i koristiti za izračunavanje troškova proizvodnje i određivanje graničnih cijena i prinosa</p> <p>1.8. Modul: Planiranje na nivou cijelog poljoprivrednog gazdinstva</p> <p>1.8.1. Tema: Planiranje na nivou cijelog poljoprivrednog gazdinstva, razlike u odnosu na planiranje pojedinačnih poljoprivrednih proizvodnji</p> <p>1.8.2. Tema: Koraci i postupci koje treba slijediti u izradi budžeta (plana) na nivou cijelog poljoprivrednog gazdinstva</p>	

	1.8.3. Tema: Metoda pojednostavljenog programiranja kod izbora najprofitabilnije kombinacije pojedinačnih poljoprivrednih proizvodnji na nekom poljoprivrednom gazdinstvu			
UKUPNO NASTAVNIH SATI 1.		15		
Pohadaju svi kandidati				
2. Mehanizacija poljoprivredne/ih proizvodnje/i	2.1. Tema: Značaj i uloga mehanizacije u poljoprivredi			
	2.2. Tema: Mehanizacija za obradu zemljišta			
	2.3. Tema: Mehanizacija za sjetvu i sadnju			
	2.4. Tema: Mašine i uređaji za dubrenje			
	2.5. Tema: Sistemi za navodnjavanje			
	2.6. Tema: Mehanizacija za zaštitu bilja			
	2.7. Tema: Mehanizacija za žetvu			
	2.8. Tema: Mehanizacija za transport			
	2.9. Tema: Mehanizacija u ratarsko-povrtlarskoj proizvodnji			
	2.10. Tema: Mehanizacija u voćarsko – vinogradarskoj proizvodnji			
	2.11. Tema: Mehanizacija u stočarskoj proizvodnji			
UKUPNO NASTAVNIH SATI 2.		10		
Pohadaju svi kandidati				
3. Ratarstvo	3.1. Modul: Opće ratarstvo			
	3.1.1. Tema: Rejonizacija ratarske proizvodnje			
	3.1.2. Tema: Savremeni pristupi ratarskoj proizvodnji			
	3.1.3. Tema: Sistemi/koncepti ratarske proizvodnje (koncept održive poljoprivrede, održiva upotreba pesticida u ratarstvu-pripreme za EU)			
	3.1.4. Tema: Agrotehnika u ratarstvu kao faktor prinosa i kvaliteta proizvoda			
	3.1.5. Tema: Njega ratarskih kultura (valjanje, drljanje, obrtanje, međuredna kultivacija, prorjeđivanje, prihranjivanje, zaštita i navodnjavanje - mjere prilagođeno vrsti i sistemu uzgoja)			
	3.1.6. Tema: Preporuke uzgajivačima ratarskih biljaka o vremenu i načinu zaštite od biljnih bolesti, štetočina i korova na osnovu podataka izvještajno - prognozne službe			
	3.1.7. Tema: Izbor sorte i hibrida u ratarskoj proizvodnji			
	3.1.8. Žetva/berba ratarskih usjeva			
	3.2. Modul: Specijalno ratarstvo			
	3.2.6. Tema: Specifičnosti uzgoja zita (sa posebnim naglaskom na sjemensku proizvodnju)			
	3.2.7. Tema: Specifičnosti uzgoja mahunarki (sa posebnim naglaskom na sjemensku proizvodnju)			
	3.2.8. Tema: Specifičnosti uzgoja uljarica (sa posebnim naglaskom na sjemensku proizvodnju)			
	3.2.9. Tema: Specifičnosti uzgoja biljaka za proizvodnju škroba, šećera i alkohola (sa posebnim naglaskom na sjemensku proizvodnju)			
	3.2.10. Tema: Specifičnosti uzgoja ostalih biljaka za industrijsku preradu (sa posebnim naglaskom na sjemensku proizvodnju)			
	3.3. Modul: Poljoprivredno zemljište (Pedologija i ishrana biljaka)			
	3.3.1. Tema: Upotrebna vrijednost zemljišta sa aspekta pogodnosti za uzgoj pojedinačnih kultura i primjena GIS-a u agroekološkom zoniranju			
	3.3.2. Tema: sistemi ishrane biljaka i dubrenje zemljišta			
	3.3.3. Tema: Konzervacija zemljišta			
	3.3.4. Tema: Zaštita zemljišta i održivi razvoj (stvaranje osjećaja odgovornosti za zaštitu zemljišta, kao ograničenog prirodnog resursa)			
	UKUPNO NASTAVNIH SATI 3.		25	
	Pohadaju kandidati koji podnesu zahtjev za pohađanje obuke i polaganje stručnog ispita za poljoprivrednog savjetodavca za oblast savjetodavne djelatnosti – ratarstvo, povrtlarstvo, mehanizacija i ekonomika ove proizvodnje			
	4. Povrtlarstvo		4.1. Modul: Opće povrtlarstvo	
4.1.1. Tema: Rejonizacija povrtlarske proizvodnje i njen značaj u poljoprivredi				
4.1.2. Tema: Savremeni pristupi povrtlarskoj proizvodnji s posebnim naglaskom na koncept održive poljoprivrede;				
4.1.3. Tema: Sistemi i/koncepti povrtlarske proizvodnje				
4.1.4. Tema: Agrotehnika i njega povrtlarskih kultura (valjanje, drljanje, međuredna kultivacija, prorjeđivanje, prihranjivanje, zaštita i navodnjavanje – mjere prilagođeno vrsti i sistemu uzgoja)				
4.1.5. Izbor mjesta, položaja, sorte i hibrida u povrtlarskoj proizvodnji				
4.1.6. Tema: Preporuke uzgajivačima povrtlarskih biljaka o vremenu i načinu zaštite od biljnih bolesti, štetočina i korova na osnovu podataka izvještajno-prognozne službe				
4.1.7. Tema: Izbor mjesta, položaja, sorte i hibrida u povrtlarskoj proizvodnji				
4.1.8. Tema: Berba i čuvanje povrtlarskih kultura				
4.2. Modul: Specijalno povrtlarstvo				
4.2.1. Tema: Proizvodnja rasada povrća				
4.2.2. Tema: Specifičnosti uzgoja povrća u zaštićenom prostoru				
4.2.3. Tema: Specifičnosti uzgoja na otvorenom polju i proizvodnja paradajza, paprike, kornišona, crnog luka i bijelog luka, te korjenjašica				
4.2.4. Tema: Uzgoj termofilnih kultura u zaštićenom prostoru				
4.2.5. Tema: Uzgoj zimskih kultura u zaštićenom prostoru				
4.2.6. Tema: Specifičnosti uzgoja alternativnih kultura u zaštićenom prostoru				
UKUPNO NASTAVNIH SATI 4.		15		
Pohadaju kandidati koji podnesu zahtjev za pohađanje obuke i polaganje stručnog ispita za poljoprivrednog savjetodavca za oblast savjetodavne djelatnosti – ratarstvo, povrtlarstvo, mehanizacija i ekonomika ove proizvodnje				
Voćarstvo	5.1. Modul: Opće voćarstvo			
	5.1.1. Tema: Voćarska rejonizacija			
	5.1.2. Tema: Savremeni koncepti proizvodnje voća s posebnim naglaskom na koncepte održive poljoprivrede			
5.1.3. Tema: Izbor sorti i podloga kao prioritet ulaganja u voćarstvu (s posebnim naglaskom na proizvodnju i prometovanje certifikovanog sadnog materijala i kvalitetni tipovi sadnica različitih voćnih vrsta)				

	5.1.4. Tema: Agrotehnika voćaka u funkciji prilagodavanja klimatskim promjenama (nove tehnike u održavanju plodnosti i vodosnabdjevenost zemljišta za uspješnu proizvodnju voća)	
	5.1.5. Tema: Pomotehnika voćaka prilagođena održivim konceptima proizvodnje voća (rezidba, prorjeđivanje plodova, korištenje bioregulatora rasta i rodnosti, zasijecanje korijena i sl. prilagođeno sorti, podlozi i sistemu uzgoja)	
	5.1.6. Tema: Izbor sorti i podloga u modernim sistemima i konceptima održive poljoprivrede (nove sorte i podloge za intenzivnu proizvodnju, sorte otporne ili tolerantne na različite biotske i abiotске факторе производње)	
	5.1.7. Tema: Berba i čuvanje voćnih plodova (određivanje optimalnog momenta zrelosti, tipovi i norme berbe, utjecaj uslova i tehnike uzgoja na kvalitet plodova, skladištenje plodova.)	
	5.1.8. Tema: Preporuke uzgajivačima voća o vremenu i načinu zaštite od biljnih bolesti, štetočina i korova na osnovu podataka izvještajno - prognozne službe	
	5.2. Modul: Specijalno voćarstvo	
	5.2.1. Tema: Specifičnosti proizvodnje koštunjicačavog voća (standardne tehnike i moderne tehnike primjenjive za ove voćne vrste od analize zemljišta do skladištenja po elementima gore navedenog općeg dijela)	
	5.2.2. Tema: Specifičnosti proizvodnje jabučastog voća (standardne tehnike i moderne tehnike primjenjive za ove voćne vrste od analize zemljišta do skladištenja po elementima gore navedenog općeg dijela)	
	5.2.3. Tema: Specifičnosti proizvodnje jagodastog voća (standardne tehnike i moderne tehnike primjenjive za ove voćne vrste od analize zemljišta do skladištenja po elementima gore navedenog općeg dijela)	
	5.2.4. Tema: Specifičnosti proizvodnje jezgastog voća (standardne tehnike i moderne tehnike primjenjive za ove voćne vrste od analize zemljišta do skladištenja po elementima gore navedenog općeg dijela)	
	5.2.5. Tema: Voćni genetički resursi uključujući i šumsko voće (od inventarizacije, kolekcionisanja, evaluacije i načina očuvanja)	
	5.3. Modul: Poljoprivredno zemljište (Pedologija i ishrana biljaka)	
	5.3.1. Tema: Upotrebna vrijednost zemljišta sa aspekta pogodnosti za uzgoj pojedinačnih kultura i primjena GIS-a u agroekološkom zoniranju	
	5.3.2. Tema: Sistemi ishrane biljaka i dubrenje zemljišta	
	5.3.3. Tema: Konzervacija zemljišta	
	5.3.4. Tema: Zaštita zemljišta i održivi razvoj (stvaranje osjećaja odgovornosti za zaštitu zemljišta, kao ograničenog prirodnog resursa)	
	UKUPNO NASTAVNIH SATI 5.	40
Pohadaju kandidati koji podnesu zahtjev za pohađanje obuke i polaganje stručnog ispita za poljoprivrednog savjetodavca za oblast savjetodavne djelatnosti – voćarstvo, mehanizacija i ekonomika ove proizvodnje		
6. Vinogradarstvo	6.1. Modul: Opće vinogradarstvo	
	6.1.1. Tema: Opće vinogradarstvo	
	6.1.2. Tema: Podizanje vinograda	
	6.1.3. Tema: Agrotehnika u redovnoj proizvodnji	
	6.1.4. Tema: Preporuke vinogradarima o vremenu i načinu zaštite od biljnih bolesti, štetočina i korova na osnovu podataka izvještajno- prognozne službe	
	6.2. Modul: Poljoprivredno zemljište (Pedologija i ishrana biljaka)	
	6.2.1. Tema: Upotrebna vrijednost zemljišta sa aspekta pogodnosti za uzgoj pojedinačnih kultura i primjena GIS-a u agroekološkom zoniranju	
	6.2.2. Tema: Sistemi ishrane biljaka i dubrenje zemljišta	
	6.2.3. Tema: Konzervacija zemljišta	
	6.2.4. Tema: Zaštita zemljišta i održivi razvoj (stvaranje osjećaja odgovornosti za zaštitu zemljišta, kao ograničenog prirodnog resursa)	
	6.3. Modul: Specijalno vinogradarstvo (Ampelografija)	
	6.3.1. Tema: Izbor sorti za preradu u različite vidove proizvoda (Vino, jaka alkoholna pića, sokovi, džemovi i dr.)	
	6.3.2. Tema: Izbor stolnih sorti u zavisnosti od ekoloških uslova i cilja proizvodnje	
	6.3.3. Tema: Izbor sorti za sušenje	
	6.3.4. Tema: Izbor direktno rodnih hibrida za uzgoj u različitim ekološkim uslovima	
	UKUPNO NASTAVNIH SATI 6.	40
Pohadaju kandidati koji podnesu zahtjev za pohađanje obuke i polaganje stručnog ispita za poljoprivrednog savjetodavca za oblast savjetodavne djelatnosti – vinogradarstvo, mehanizacija i ekonomika ove proizvodnje		
7. Stočarstvo	7.1. Modul: Sistemi uzgoja goveda	
	7.1.1. Tema: Osnove uzgoja u sistemu krava – tele	
	7.1.2. Tema: Uzgoj teladi i junica	
	7.2. Modul: Proizvodnja mlijeka	
	7.2.1. Tema: Specifičnosti proizvodnje kravljeg mlijeka i parametri vezani za ovu proizvodnju	
	7.2.2. Tema: Specifičnosti proizvodnje ovčijeg i kozijeg mlijeka i parametri vezani za ovu proizvodnju	
	7.3. Modul: Ishrana domaćih životinja	
	7.3.1. Tema: Tehnologija pripreme kabastih hranjiva, zelena masa, silaža, sijeno, sjenaža	
	7.3.2. Tema: Priprema koncentrovanih hranjiva, pravilan izbor komponenti	
	7.3.3. Tema: Način hranjenja i količina hrane u zavisnosti od uzrasta i proizvodnog ciklusa životinja	
	7.3.4. Tema: Skladištenje i čuvanje sirovina za stočnu hranu – čuvanje stočne hrane	
	7.3.5. Tema: Korištenje pašnjaka i livada (kultivacija pašnjaka, način iskorištavanja pašnjaka)	
	7.4. Modul: Selekcija u stočarstvu	
	7.4.1. Tema: Vođenje matične evidencije	
	7.4.2. Tema: Kontrola produktivnosti, kontrola plodnosti, kontrola mliječnosti	
	7.4.3. Tema: Selekcija i selekcijske metode	

	7.5. Modul: Reprodukcijska domaćih životinja 7.5.1. Tema: Plodnost, vijek iskorištavanja i ekonomska povezanost, problemi slabije plodnosti 7.5.2. Tema: Spolni ciklus, znakovi tjeranja, optimalno vrijeme osjemenjivanja 7.5.3. Tema: Prirodni pripust i vještačko osjemenjivanje, bremenitost, porođaj 7.6. Modul: Izgradnja objekata u stočarstvu 7.6.1. Tema: Osnovne postavke projektovanja i podizanja štalskih objekata za pojedine vrste i kategorije domaćih životinja 7.6.2. Tema: Propisani zahtjevi za smještaj i dobrobit u smještaju domaćih životinja 7.6.3. Tema: Izgradnja objekata za pripremu i smještaj stočne hrane 7.6.4. Tema: Izgradnja depoa za stajsko dubrivo, osoku i postupak sa stajskim dubrivom 7.6.5. Tema: Oprema i uređaji za smještaj životinja 7.7. Modul: Uzgoj ovaca i koza 7.7.1. Tema: Tehnološki procesi u uzgoju ovaca 7.7.2. Tema: Tehnološki procesi u uzgoju koza 7.7.3. Tema: Uzgoj rasplodnog podmlatka 7.8. Modul: Uzgoj svinja 7.8.1. Tema: Tehnološki procesi u uzgoju svinja 7.8.2. Tema: Uzgoj rasplodnog podmlatka 7.9. Modul: Uzgoj peradi 7.9.1. Tema: Tov pilića 7.9.2. Tema: Proizvodnja konzumnih jaja	
UKUPNO NASTAVNIH SATI 7.		30
Pohadaju kandidati koji podnesu zahtjev za pohađanje obuke i polaganje stručnog ispita za poljoprivrednog savjetodavca za oblast savjetodavne djelatnosti – stočarstvo, akvakultura, mehanizacija i ekonomika ove proizvodnje		
8. Akvakultura	8.1. Modul: Akvakultura 8.1.1. Tema: Modernizacija tehničko-tehnoloških procesa na ribogojilištima 8.1.2. Tema: Principi odabira matičnih grla i odabrane mladi, umjetni mrijest i kvalitet ikre i mladi 8.1.3. Tema: Hranidba pojedinih vrsta i kategorija u akvakulturi s obzirom na uzgoj 8.1.4. Tema: Akvakultura u eko sistemu (reguliranje otpadnih voda iz ribogojilišta)	
UKUPNO 8.		10
Pohadaju kandidati koji podnesu zahtjev za pohađanje obuke i polaganje stručnog ispita za poljoprivrednog savjetodavca za oblast savjetodavne djelatnosti – stočarstvo, akvakultura, mehanizacija i ekonomika ove proizvodnje		
9. Savjetovanje u poljoprivredi, komunikacije i socijalne vještine	9.1. Modul: Savjetodavni rad 9.1.1. Tema: Kako savjetovati 9.1.2. Tema: Savjetodavni stilovi 9.1.3. Tema: Odabir metoda rada 9.2. Modul: Komunikacija i grupna rasprava 9.2.1. Tema: Konsultativna komunikacija 9.2.2. Tema: Slušanje i povratne informacije 9.3. Modul: Prezentacija i pisanje članaka 9.3.1. Tema: Priprema prezentacije i prezentiranje 9.3.2. Tema: Poljoprivrednici prezentiraju 9.3.3. Tema: Pisanje članaka i tekstova za tehničko – tehnološki list i brošuru	
UKUPNO NASTAVNIH SATI 9.		10
Pohadaju svi kandidati		
10. Ruralni razvoj	10.1. Modul: Ruralni razvoj: teorija i praksa 10.1.1. Tema: Određenje ruralnog prostora 10.1.2. Tema: Kriteriji za definisanje ruralnog razvoja 10.1.3. Tema: Savremeni pristupi teoriji ruralnog razvoja 10.1.4. Tema: Praksa ruralnog razvoja 10.1.5. Tema: Osposobljavanje za razumijevanje koncepta ruralnog razvoja i s njim povezanim društvenim (ekonomskim, kulturnim i demografskim) procesima o ruralnom razvoju. 10.1.6. Tema: Sociološke i demografske karakteristike ruralnog stanovništva, ruralnih zajednica i ruralne kulture, upoznavanje s međusobnim odnosom između ekonomske, socijalne i ekološke dimenzije ruralnog razvoja 10.2. Modul: Regionalni i ruralni razvoj 10.2.1. Tema: Značaj ruralnog razvoja u kontekstu regije 10.2.2. Tema: Uloga poljoprivrede u ruralnom razvoju 10.2.3. Tema: Odnos prema ruralnom prostoru 10.3. Modul: Stanje i mogućnosti ruralnih područja BIH 10.3.1. Tema: Zakonski i institucionalni okvir ruralnog razvoja u BiH 10.3.2. Tema: Analiza ruralnog prostora u BiH 10.3.3. Tema: Specifičnosti BIH ruralnih područja 10.3.4. Tema: Značaj poljoprivredne proizvodnje 10.4. Modul: Preporuke i prioriteti za ruralni razvoj 10.4.1. Tema: Osnovna načela za uspješan razvoj ruralnog prostora 10.4.2. Tema: Razumijevanje i unapređenje uloge poljoprivrede 10.4.3. Tema: Prioriteti i/ili izazovi za uspješan ruralni razvoj 10.5. Modul: Politika ruralnog razvoja EU i politike ruralnog razvoja EU prema zemljama potencijalnim kandidatima i kandidatima 10.5.1. Tema: Upoznavanje s glavnim principima EU politike ruralnog razvoja 10.5.2. Tema: Zakonski i institucionalni okvir politika ruralnog razvoja u EU 10.5.3. Tema: Strateško planiranje ruralnog razvoja (pojmovna razgraničenja, faze i postupci u strateškom planiranju, tehnike i alati u strateškom planiranju) 10.5.4. Tema: Financiranje ruralnog razvoja u EU	

	10.5.5. Tema: Programiranje i implementacija politika ruralnog razvoja;	
	10.5.6. Tema: EU politika ruralnog razvoja prema zemljama potencijalnim kandidatima i kandidatima	
	10.6. Tema: Poboljšanje konkurentnosti poljoprivrednih gazdinstava	
	10.6.1. Tema: Usvajanje osnovnih znanja i vještina iz oblasti povećanja konkurentnosti poljoprivrednih gazdinstava, kao najznačajnijem području u oblikovanju EU politike ruralnog razvoja	
	10.6.2. Tema: Tehničko-tehnološko unaprjeđenje i povećanje dobiti poljoprivrednih gazdinstava	
	10.6.3. Tema: Unaprjeđenje prerade i trženja poljoprivrednih proizvoda	
	10.6.4. Tema: Promocija inovacija u poboljšanju kvaliteta proizvoda	
	10.6.5. Tema: Standardi u poljoprivredi	
	10.6.6. Tema: Jačanje različitih oblika interesnog udruživanja i organizovanja u poljoprivredi.	
	10.7. Modul: Zaštita ruralnog ambijenta i očuvanje prirodnih resursa (zemljište, voda i šuma)	
	10.7.1. Tema: Usvajanje osnovnih znanja i vještina o konceptu održivog ruralnog razvoja i poljoprivrednih praksi koje su prihvatljivije za okolinu, čime se promoviše integralni razvoj i očuvanje prirodnih sistema i biološke raznovrsnosti, očuvanje i razvoj tradicionalnih poljoprivrednih krajeva	
	10.7.2. Tema: Poboljšanje sistema upravljanja vodom u poljoprivredi	
	10.7.3. Tema: Racionalno korištenje i održivo upravljanje zemljištem	
	10.7.4. Tema: Jačanje svijesti o klimatskim promjenama	
	10.8. Modul: Diversifikacija ruralne ekonomije i kvaliteta života u ruralnim područjima	
	10.8.1. Tema: Usvajanje osnovnih znanja i vještina o diversifikaciji ruralne ekonomije, osiguranje dodatnih izvora prihoda i povećanje dohotka na PPG poboljšanje kvaliteta života u ruralnim područjima i zadržavanje naseljenosti seoskih područja	
	10.8.2. Tema: Preusmjeravanje poljoprivrednih gazdinstava prema nepoljoprivrednim djelatnostima, pokretanje i razvoj seoskog i eko-turizma	
	10.8.3. Tema: Oživljavanje lokalnih obrta i razvoj mikro preduzeća,	
	10.8.4. Tema: Poboljšanje kvaliteta života u ruralnim područjima, s posebnim naglaskom na razvoj i obnovu sela te očuvanje i najbolje iskorištavanje ruralne baštine.	
	10.9. Modul: LEADER kao instrument integralnog teritorijalnog razvoja na lokalnom nivou	
	10.9.1. Tema: Usvajanje osnovnih znanja i vještina o LEADER pristupu ("Povezanost aktivnosti za razvoj ruralnog gazdinstva") kojim se ruralno stanovništvo i lokalni subjekti, uključujući i lokalnu upravu nastoje mobilisati u svrhu razmatranja potencijala svog kraja koji treba na kraju uobličiti kroz izradu i primjenu razvojne strategije	
	10.9.2. Tema: Kratka povijest LEADER-a	
	10.9.3. Tema: LEADER pristup ruralnom razvoju, glavna načela LEADER pristupa	
	10.9.4. Tema: Implementacija LEADER-a na lokalnom nivou	
	10.9.5. Tema: Primjeri LEADER-a u praksi.	
	UKUPNO NASTAVNIH SATI 10.	75
Pohadaju kandidati koji podnesu zahtjev za pohađanje obuke i polaganje stručnog ispita za poljoprivrednog savjetodavca za oblast savjetodavne djelatnosti – ruralni razvoj		
II. Praktična obuka		
	Nastavna oblast	Broj nastavnih sati (1 nastavni sat = 45 minuta)
1.	Ratarstvo	15
2.	Povrtlarstvo	10
3.	Voćarstvo	25
4.	Vinogradarstvo	25
5.	Štočarstvo	20
6.	Akvakultura	5

Prilog 2

Obrazac 2. Nastavni plan obuke za certifikaciju poljoprivrednih savjetodavaca

Rok za dostavu zahtjeva:

Mjesto izvođenja obuke:

Nastavne cjeline	Broj nastavnih sati (1 nastavni sat = 45 minuta)	Vrijeme početka obuke (datum) Vrijeme završetka obuke (datum)	Literatura	Metode podučavanja i oblik rada	Predavač (ime i prezime)
Oblast savjetodavne djelatnosti:					
I. TEORETSKI DIO					
I. Nastavna oblast:					
I. Modul:					
1.1. Tema:					
1.2. Tema					
1.3. Tema					
2. Modul					
2.1. Tema					
2.2. Tema					
UKUPNO II.					
II. PRAKTIČNI DIO					
1. Nastavna oblast:					
2. Nastavna oblast:					
3. Nastavna oblast:					
UKUPNO II.					

UKUPNO (I. + II.)

FEDERALNO MINISTARSTVO TRGOVINE**1900**

Na temelju članka 56. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 35/05), sukladno članku 20., 21. i 22. Zakona o namještencima u organima državne službe u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 49/05), federalni ministar trgovine donosi

RJEŠENJE**O IMENOVANJU KOMISIJE ZA PROVEDBU INTERNOG OGLASA****I**

Imenuje se Komisija za provedbu postupka Internog oglasa za prijem namještenika na upražnjeno radno mjesto - viši referent za blagajničke poslove u Službi za financijske poslove, na neodređeno vrijeme, zbog odlaska namještenika u mirovinu.

II

U Komisiju iz tačke I ovog rješenja imenuju se:

1. MERIMA MASLO, predsjednik
2. SNJEŽANA PLANINIĆ, član
3. LIDIJA ŠIMIĆ, član ispred Sindikata

III

Zadatak Komisije iz tačke I ovog rješenja je da, sukladno članku 22. Zakona o namještenicima u organima državne službe u Federaciji Bosne i Hercegovine, razmotri sve prijave koje su podnesene na interni oglas i utvrdi listu kandidata koji ispunjavaju sve uvjete i listu kandidata koji ne ispunjavaju sve uvjete internog oglasa. Lista se utvrđuje prema svim činjenicama koje su tražene internim oglasom.

Po provedenom postupku Komisija će sastaviti zapisnik koji će zajedno sa ostalim aktima dostaviti Ministru na odlučivanje.

IV

Predsjedniku i članovima Komisije na ime rada u Komisiji pripada novčana naknada u skladu sa člankom 41. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 45/10, 111/12 i 20/17) i Uredbom o načinu obrazovanja i visini naknade za rad radnih tijela osnovanih od strane Vlade Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 48/14 i 77/14, 97/14 i 58/15), koja će se utvrditi posebnim aktom.

V

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 01-34-1527/17

26. prosinca/decembra

2017. godine

Mostar

Ministar

Zlatan Vujanović, v. r.**URED VLADE FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE ZA ODNOS S
JAVNOŠĆU****1901**

Na osnovu čl. 3., 25. i 26. Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 83/09), čl. 69. i 70. Pravilnika o knjigovodstvu Budžeta u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 60/14) i Odluke o redovnom godišnjem popisu i osnivanju Komisija broj 05-34-

92/17 od 26.12.2017. godine, direktorica Ureda Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za odnose s javnošću donosi

RJEŠENJE**O IMENOVANJU PREDSEDNIKA I ČLANOVA
KOMISIJA ZA PROVEDBU REDOVNOG POPISA
U 2017. GODINI**

1. U Komisiju za popis stalnih sredstava, zaliha materijala i sitnog inventara imenuju se:
  1. Tatjana Veljović, predsjednik
  2. Dunja Supur Sahačić, član
  3. Mediha Đono, član
2. U Komisiju za popis novčanih sredstava, potraživanja i obaveza imenuju se:
  1. Dunja Supur Sahačić, predsjednik
  2. Tatjana Veljović, član
  3. Mustafa Gramočelji, član
3. Zadatak Komisija je da nakon izvršenog popisa, sa stanjem na dan 31.12.2017. godine, stalnih sredstava, sitnog inventara, zaliha materijala, novčanih sredstava, potraživanja i obaveza sačini Izvještaj koji će dostaviti direktorici Ureda do 15.2.2018. godine.
4. Predsjednicima i članovima Komisija za rad utvrdit će se naknada posebnim rješenjem, u skladu sa članom 41. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 45/10, 111/12 i 20/17) i Uredbom o načinu osnivanja i utvrđivanja visine naknade za rad radnih tijela osnovanih od strane Vlade Federacije Bosne i Hercegovine i rukovodilaca federalnih organa državne službe ("Službene novine Federacije BiH", br. 48/14, 77/14, 97/14 i 58/15).
5. Rješenje stupa na snagu danom donošenja i bit će objavljeno u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 05-34-92-1/17

26. decembra/prosinca

2017. godine

Sarajevo

Direktorica

Raska Bračković-Denjalić, s. r.**URED VLADE FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE ZA EUROPSKE
INTEGRACIJE****1902**

Na osnovu čl. 3., 25. i 26. Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 83/09), čl. 60. i 70. Pravilnika o knjigovodstvu Budžeta u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 1/11) i Odluke o godišnjem popisu za 2017. godinu i osnivanju komisija za popis Ureda Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za europske integracije, direktor Ureda donosi

RJEŠENJE**O IMENOVANJU PREDSEDNIKA I ČLANOVA
KOMISIJA ZA PROVEDBU REDOVNOG POPISA U
2017. GODINI**

1. U komisiju za popis stalnih sredstava, zaliha materijala i sitnog inventara imenuju se:
  - Emir Hrustanović, predsjednik
  - Adnan Tatar, član
  - Dejan Radmilović, član
2. U komisiju za popis novčanih sredstava, potraživanja i obaveza imenuju se:

1899

Na temelju članka 19. stavak 3. Zakona o poljoprivrednim savjetodavnim službama ("Službene novine Federacije BiH", broj 66/13) u suradnji sa stručnim i znanstveno-obrazovnim institucijama u Federaciji BiH, federalni ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva donosi

**PROGRAM
TEORIJSKE I PRAKTIČNE OBUKE ZA
CERTIFICIRANJE**

I. TEMELJNE ODREDBE

1. Programom teorijske i praktične obuke za certificiranje (u daljnjem tekstu: Program) utvrđuje se sadržaj i plan teorijske i praktične obuke za fizičke osobe, koje podnesu zahtjev za pohađanje obuke i polaganje stručnog ispita za poljoprivrednog savjetodavca, realizacija obuke i polaganje stručnog ispita.
2. Teorijska i praktična obuka za certificiranje (u daljnjem tekstu: obuka) se organizira za sljedeće oblasti savjetodavne djelatnosti utvrđene člankom 3. stavak (2) Pravilnika o obuci, certifikatu i registru poljoprivrednih savjetodavaca ("Službene novine Federacije BiH", broj 38/15) (u daljnjem tekstu: Pravilnik):
  - a) ratarstvo, povrčarstvo, mehanizacija i ekonomika ove proizvodnje;
  - b) voćarstvo, mehanizacija i ekonomika ove proizvodnje;
  - c) vinogradarstvo, mehanizacija i ekonomika ove proizvodnje;
  - d) stočarstvo, akvakultura, mehanizacija i ekonomika ove proizvodnje;
  - e) ruralni razvoj.
3. Zahtjev za pohađanje obuke i polaganje stručnog ispita za poljoprivrednog savjetodavca, za jednu ili više oblasti savjetodavne djelatnosti iz točke 2. ovog Programa mogu podnijeti fizičke osobe koje imaju stečeno zvanje diplomiranog inženjera poljoprivrede - VSS - VII stupanj stručne spremlje, ili visoko obrazovanje prvog ciklusa (koji se vrednuje sa najmanje 240 ECTS bodova) ili drugog ili trećeg ciklusa Bolonjskog sustava studiranja, fakultet biotehničkih znanosti, oblast poljoprivrede i najmanje dvije godine radnog iskustva na poslovima iz oblasti poljoprivrede nakon stjecanja zvanja (u daljnjem tekstu: "kandidat").

II. SADRŽAJ I PLAN OBUKE

1. Obuka se organizira po sljedećim nastavnim oblastima:
  - Ekonomika poljoprivredne/ih proizvodnje/i;
  - Mehanizacija poljoprivredne/ih proizvodnje/i;
  - Ratarstvo;
  - Povrčarstvo;
  - Voćarstvo;
  - Vinogradarstvo;
  - Stočarstvo;
  - Akvakultura i
  - Savjetovanje u poljoprivredi, komunikacije i socijalne vještine;
  - Ruralni razvoj.
2. Ukupan broj sati teorijske i praktične obuke za jednu oblast savjetodavne djelatnosti iznosi 100 nastavnih sati (1 nastavni sat traje 45 minuta).
3. Sadržaj i plan obuke za sve oblasti savjetodavne djelatnosti iz točke 2. poglavlja I. ovoga Programa, koji sadrži: nastavne oblasti, module i teme u okviru svake nastavne oblasti i broj sati teorijske i praktične obuke za

svaku nastavnu oblast dat je u Obrascu 1. koji se nalazi u dodatku ovoga Programa i čini njegov sastavni dio.

4. Kandidat koji podnese zahtjev za pohađanje obuke i polaganje stručnog ispita za poljoprivrednog savjetodavca za oblast savjetodavne djelatnosti ratarstvo, povrčarstvo, mehanizacija i ekonomika ove proizvodnje pohađat će obuku iz sljedećih nastavnih oblasti:
  - Ratarstvo;
  - Povrčarstvo;
  - Ekonomika poljoprivredne proizvodnje;
  - Mehanizacija poljoprivredne proizvodnje;
  - Savjetovanje u poljoprivredi, komunikacija i socijalne vještine.
5. Kandidat koji podnese zahtjev za pohađanje obuke i polaganje stručnog ispita za poljoprivrednog savjetodavca za oblast savjetodavne djelatnosti voćarstvo, mehanizacija i ekonomika ove proizvodnje pohađat će obuku iz sljedećih nastavnih oblasti:
  - Voćarstvo;
  - Ekonomika poljoprivredne proizvodnje;
  - Mehanizacija poljoprivredne proizvodnje;
  - Savjetovanje u poljoprivredi, komunikacija i socijalne vještine.
6. Kandidat koji podnese zahtjev za pohađanje obuke i polaganje stručnog ispita za poljoprivrednog savjetodavca za oblast savjetodavne djelatnosti vinogradarstvo, mehanizacija i ekonomika ove proizvodnje pohađat će obuku iz sljedećih nastavnih oblasti:
  - Vinogradarstvo;
  - Ekonomika poljoprivredne proizvodnje;
  - Mehanizacija poljoprivredne proizvodnje;
  - Savjetovanje u poljoprivredi, komunikacija i socijalne vještine.
7. Kandidat koji podnese zahtjev za pohađanje obuke i polaganje stručnog ispita za poljoprivrednog savjetodavca za oblast savjetodavne djelatnosti stočarstvo, akvakultura, mehanizacija i ekonomika ove proizvodnje pohađat će obuku iz sljedećih nastavnih oblasti:
  - Stočarstvo i akvakultura;
  - Ekonomika poljoprivredne proizvodnje;
  - Mehanizacija poljoprivredne proizvodnje;
  - Savjetovanje u poljoprivredi, komunikacija i socijalne vještine.
8. Kandidat koji podnese zahtjev za pohađanje obuke i polaganje stručnog ispita za poljoprivrednog savjetodavca za oblast savjetodavne djelatnosti ruralni razvoj pohađat će obuku iz sljedećih nastavnih oblasti:
  - Ruralni razvoj;
  - Ekonomika poljoprivredne proizvodnje;
  - Savjetovanje u poljoprivredi, komunikacija i socijalne vještine.

III. REALIZACIJA OBUKE

1. Obuku kandidata utvrđenu ovim Programom organizira i provodi stručna i znanstveno-obrazovna institucija registrirana za ovu djelatnost na teritoriji Federacije BiH (u daljnjem tekstu: izvođač obuke), sukladno odredbama članka 20. stavak (1) Zakona o poljoprivrednim savjetodavnim službama ("Službene novine Federacije BiH", broj 66/13) (u daljnjem tekstu: Zakon).
2. Izvođač obuke na temelju Sadržaja i plan obuke za certificiranje poljoprivrednih savjetodavaca iz Obrasca 1. iz dodatka ovoga Programa utvrđuje Nastavni program obuke za certificiranje poljoprivrednih savjetodavaca po oblastima savjetodavne djelatnosti (u daljnjem tekstu: Nastavni program), koji sadrži: nastavne oblasti, module i

- teme u okviru svake nastavne oblasti, broj sati teorijske i praktične obuke, raspored izvođenja obuke (datum početka i završetka), preporučenu literaturu, metode podučavanja i oblik rada, ime i prezime predavača, rok za podnošenje zahtjeva i mjesto izvođenja obuke.
- Izvođač obuke Nastavni program izrađuje na Obrascu 2. koji se nalazi u dodatku ovoga Programa i čini njegov sastavni dio i isti objavljuje na službenoj web stranici.
  - Zahtjev za pohađanje obuke, polaganje stručnog ispita za poljoprivrednog savjetodavca sukladno odredbama članka 5. Pravilnika kandidat podnosi izvođaču obuke.
  - Izvođač obuke organizira i provodi obuku sukladno odredbama članka 20. stavak (2) Zakona, odredbama Pravilnika i ovoga Programa.
  - Izvođač obuke osigurava:
    - prostoriju za održavanje obuke u kojoj će se izvoditi teorijski dio obuke - učionicu;
    - odgovarajući prostor/prostorije u svrhu izvođenja praktičnog dijela obuke i/ili osigurava posjetu za praktični dio za izvođenje obuke;
    - nastavni kadar, sukladno odredbama članka 8. stavak (2) Pravilnika i
    - druga materijalno-tehnička sredstva potrebna za izvođenje obuke.
  - Za izvođenje obuke predavači koriste različite oblike rada i metode podučavanja (kombinirana metoda izlaganja sa razgovorom, metoda ilustracije, demonstracije i instrukcije, metoda praktičnih radnji i druge).

IV. POLAGANJE STRUČNOG ISPITA

- Nakon provedene obuke za certificiranje, izvođač obuke organizira polaganje stručnog ispita za kandidata, koji je ispunio uvjete iz članka 8. stavak (3) Pravilnika.
- Stručni ispit, u pisanoj formi, provodi povjerenstvo koje formira rukovoditelj izvođača obuke sukladno članku 9. st. (1) i (2) Pravilnika. Stručni ispit se sastoji od 20 pitanja s tri ponudena opsijska odgovora. Pitanja se postavljaju na jezicima koji su u službenoj uporabi u Federaciji BiH, a svaki točan odgovor boduje se jednim bodom. Kandidat odgovara na svako pojedinačno pitanje, na način da označi samo jedan od ponuđenih opsijskih odgovora. Ispit traje 45 minuta. Kandidat koji ostvari najmanje 60% bodova na pismenom ispitu, odnosno točno odgovori na 12 pitanja, položio je stručni ispit.
- Za kandidata koji ne položi stručni ispit, izvođač obuke dužan je organizirati još jedno polaganje stručnog ispita, u roku od 30 dana od datuma objavljivanja rezultata stručnog ispita.
- Kandidat koji ne položi stručni ispit ni u drugom roku, gubi pravo polaganja stručnog ispita u tekućoj godini.
- Osobi koja položi stručni ispit, rukovoditelj nositelja obuke dužan je u roku od 15 dana od datuma polaganja ispita izdati certifikat o položenom stručnom ispitu.

V. ZAVRŠNE ODREDBE

- Ovaj Program stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 04-2-24/3-1855-2/17

21. prosinca 2017. godine

Sarajevo

Ministar

Mr. sci. Šemsudin Dedić, v. r.

Dodatak 1.

Obrazac 1. Sadržaj i plan obuke za certificiranje poljoprivrednih savjetodavaca

Nastavna oblast	I. Teorijska obuka	
	Moduli i teme	
1. <i>Ekonomika poljoprivredne/ih proizvodnje/</i>	1.1. Modul: Segmentacija tržišta, odabir ciljnih tržišta i pozicioniranje	
	1.1.1. Tema: Pojam, značaj i predmet istraživanja tržišta poljoprivrednih proizvoda	
	1.1.2. Tema: Važnost korištenja ciljnog marketinga, koji pomaže proizvođačima što bolje razumjeti potrebe potrošača	
	1.1.3. Tema: Prilagodavanje proizvoda (cijene, kanali distribucije i oglašavanje, prilagodavanje željama i potrebama potrošača)	
	1.1.4. Tema: Glavne faze koje obuhvaća ciljni marketing (segmentacija tržišta, odabir ciljne skupine, te pozicioniranje proizvoda)	
	1.2. Modul: Strategija marketinškog spleta	
	1.2.1. Tema: Temeljni elementi marketinga – proizvod, cijena, promocija i distribucija (4P)	
	1.2.2. Tema: Strategija proizvoda, (kreiranje ponude za određeni ciljni tržišni segment, koja ima pretpostavke da najbolje zadovolji potrebe i zahtjeve konkretnog segmenta)	
	1.2.3. Tema: Strategija cijena	
	1.2.4. Tema: Strategija promocije (osobna prodaja, unapređenje prodaje, oglašavanje, publicitet i odnosi s javnošću)	
	1.2.5. Tema: Strategija distribucije	
	1.3. Modul: Trendovi razvoja na tržištu hrane	
	1.3.1. Tema: Globalizacijski trendovi (globalizacija ponude, globalizacija potražnje, pozitivni, negativni aspekti)	
	1.3.2. Tema: Primjena i utjecaj znanosti i tehnologije	
	1.3.3. Tema: Trend "zdrave hrane" (pojam "zdrave hrane", najveća tržišta, problemi u proizvodnji)	
	1.4. Modul: Praćenje poslovanja poljoprivrednih gospodarstava prema metodologiji Mreže računovodstvenih podataka na poljoprivrednom gospodarstvu (FADN)	
	1.4.1. Upoznavanje sa Mrežom računovodstvenih podataka na poljoprivrednom gospodarstvu (FADN) njenim značajem u praćenju poslovanja poljoprivrednog gospodarstva i donošenju mjera agrarne politike	
	1.4.2. Metodologija koja se koristi u FADN istraživanjima za odabir poljoprivrednih gospodarstava u uzorak, prikupljanje i obradu podataka, grupiranje poljoprivrednih gospodarstava prema tipu proizvodnje i ekonomskoj veličini, te za utvrđivanje proizvodnih, ekonomskih i finansijskih pokazatelja	
	1.5. Upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom	

	1.5.1. Temeljne funkcije upravljanja u poljoprivrednoj proizvodnji (planiranje, organiziranje, vođenje ljudi i motiviranje, kontroliranje i kadrovsko popunjavanje), te funkcije menadžera jednog gospodarstva	
	1.5.2. Strateško i taktičko planiranje na gospodarstvu, proces donošenja odluka	
	1.5.3. Identifikacija zajedničkih ciljeva menadžera poljoprivrednog gospodarstva, te pokazati kako oni utječu na donošenje odluka	
	1.5.3. Specifične karakteristike okruženja za donošenje odluka u poljoprivredi	
	1.5.4. Izazovi u budućem razdoblju za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom (nove tehnologije, zaštita životne sredine, globalizacija)	
	1.6. Modul: Organizacija upravljačkih informacija (vođenje zabilješki na gospodarstvu)	
	1.6.1. Tema: Vođenja zabilješki - poslovne evidencije na poljoprivrednom gospodarstvu (njihova svrha i uporaba)	
	1.6.2. Tema: Temeljne aktivnosti u poslovanju poljoprivrednog gospodarstva, temeljni pojmovi i termini u računovodstvu	
	1.6.3. Tema: Izbori (mogućnosti) koji se moraju učiniti kada se bira neki računovodstveni sustav, koncepti novčanih i obračunskih tokova kao mogućih izbora jednog računovodstvenog sustava	
	1.7. Modul: Planiranje pojedinačne proizvodnje	
	1.7.1. Tema: Definiranje financijskog plana za pojedinačnu poljoprivrednu proizvodnju (njegova svrha i koristi)	
	1.7.2. Tema: Različiti dijelovi financijskog plana	
	1.7.3. Tema: Praktični prikaz izrade financijskog plana za pojedinačnu poljoprivrednu proizvodnju	
	1.7.4. Davanje uputa kako se podaci iz financijskih planova pojedinačnih poljoprivrednih proizvodnji mogu analizirati i koristiti za izračunavanje troškova proizvodnje i određivanje graničnih cijena i prinosa	
	1.8. Modul: Planiranje na razini cijelog poljoprivrednog gospodarstva	
	1.8.1. Tema: Planiranje na razini cijelog poljoprivrednog gospodarstva, razlike u odnosu na planiranje pojedinačnih poljoprivrednih proizvodnji	
	1.8.2. Tema: Koraci i postupci koje treba slijediti u izradi proračuna (plana) na razini cijelog poljoprivrednog gospodarstva	
	1.8.3. Tema: Metoda pojednostavljenog programiranja kod izbora najprofitabilnije kombinacije pojedinačnih poljoprivrednih proizvodnji na nekom poljoprivrednom gospodarstvu	
UKUPNO NASTAVNIH SATI 1.		15
Pohadaju svi kandidati		
2. Mehanizacija poljoprivredne/ih proizvodnje/i	2.1. Tema: Značaj i uloga mehanizacije u poljoprivredi	
	2.2. Tema: Mehanizacija za obradu tla	
	2.3. Tema: Mehanizacija za sjetvu i sadnju	
	2.4. Tema: Strojevi i uređaji za gnojenje	
	2.5. Tema: Sustavi za navodnjavanje	
	2.6. Tema: Mehanizacija za zaštitu bilja	
	2.7. Tema: Mehanizacija za žetvu	
	2.8. Tema: Mehanizacija za transport	
	2.9. Tema: Mehanizacija u ratarsko-povrčarskoj proizvodnji	
	2.10. Tema: Mehanizacija u voćarsko – vinogradarskoj proizvodnji	
	2.11. Tema: Mehanizacija u stočarskoj proizvodnji	
	UKUPNO NASTAVNIH SATI 2.	
Pohadaju svi kandidati		
3. Ratarstvo	3.1. Modul: Opće ratarstvo	
	3.1.1. Tema: Rajonizacija ratarske proizvodnje	
	3.1.2. Tema: Suvremeni pristupi ratarskoj proizvodnji	
	3.1.3. Tema: Sustavi/koncepti ratarske proizvodnje (koncept održive poljoprivrede, održiva upotreba pesticida u ratarstvu-pripreme za EU)	
	3.1.4. Tema: Agrotehnika u ratarstvu kao faktor prinosa i kvalitete proizvoda	
	3.1.5. Tema: Njega ratarskih kultura (valjanje, drljanje, obrtanje, međuredna kultivacija, prorjeđivanje, prihranjivanje, zaštita i navodnjavanje - mjere prilagođeno vrsti i sustavu uzgoja)	
	3.1.6. Tema: Preporuke uzgajivačima ratarskih biljaka o vremenu i načinu zaštite od biljnih bolesti, štetočina i korova na temelju podataka izvještajno - prognosne službe	
	3.1.7. Tema: Izbor sorte i hibrida u ratarskoj proizvodnji	
	3.1.8. Žetva/berba ratarskih usjeva	
	3.2. Modul: Specijalno ratarstvo	
	3.2.6. Tema: Specifičnosti uzgoja žita (sa posebnim naglaskom na sjemensku proizvodnju)	
	3.2.7. Tema: Specifičnosti uzgoja mahunarki (sa posebnim naglaskom na sjemensku proizvodnju)	
	3.2.8. Tema: Specifičnosti uzgoja uljarica (sa posebnim naglaskom na sjemensku proizvodnju)	
	3.2.9. Tema: Specifičnosti uzgoja biljaka za proizvodnju škroba, šećera i alkohola (sa posebnim naglaskom na sjemensku proizvodnju)	
	3.2.10. Tema: Specifičnosti uzgoja ostalih biljaka za industrijsku preradu (sa posebnim naglaskom na sjemensku proizvodnju)	
	3.3. Modul: Poljoprivredno zemljište (Pedologija i ishrana biljaka)	
	3.3.1. Tema: Uporabna vrijednost tla sa aspekta pogodnosti za uzgoj pojedinačnih kultura i primjena GIS-a u agroekološkom zoniranju	
	3.3.2. Tema: sustavi ishrane biljaka i gnojidbe tla	
	3.3.3. Tema: Konzervacija tla	
	3.3.4. Tema: Zaštita tla i održivi razvoj (stvaranje osjećaja odgovornosti za zaštitu tla, kao ograničenog prirodnog resursa)	
UKUPNO NASTAVNIH SATI 3.		25
Pohadaju kandidati koji podnesu zahtjev za pohadanje obuke i polaganje stručnog ispita za poljoprivrednog savjetodavca za oblast savjetodavne djelatnosti - ratarstvo, povrčarstvo, mehanizacija i ekonomika ove proizvodnje		

4. Povrčarstvo	4.1. Modul: Opće povrčarstvo	
	4.1.1. Tema: Rajonizacija povrčarske proizvodnje i njezin značaj u poljoprivredi	
	4.1.2. Tema: Suvremeni pristupi povrčarskoj proizvodnji s posebnim naglaskom na koncept održive poljoprivrede;	
	4.1.3. Tema: Sustavi i/koncepti povrčarske proizvodnje	
	4.1.4. Tema: Agrotehnika i njega povrčarskih kultura (valjanje, drljanje, međuredna kultivacija, prorjeđivanje, prihranjivanje, zaštita i navodnjavanje – mjere prilagođeno vrsti i sustavu uzgoja)	
	4.1.5. Tema: Izbor mjesta, položaja, sorte i hibrida u povrčarskoj proizvodnji	
	4.1.6. Tema: Preporuke uzgajivačima povrčarskih biljaka o vremenu i načinu zaštite od biljnih bolesti, štetočina i korova na temelju podataka izvještajno-prognozne službe	
	4.1.7. Tema: Izbor mjesta, položaja, sorte i hibrida u povrčarskoj proizvodnji	
	4.1.8. Tema: Berba i čuvanje povrčarskih kultura	
	4.2. Modul: Specijalno povrčarstvo	
	4.2.1. Tema: Proizvodnja rasada povrća	
	4.2.2. Tema: Specifičnosti uzgoja povrća u zaštićenom prostoru	
	4.2.3. Tema: Specifičnosti uzgoja na otvorenom polju i proizvodnja rajčice, paprike, kornišona, crnog luka i češnjaka, te korjenjače	
	4.2.4. Tema: Uzgoj termofilnih kultura u zaštićenom prostoru	
	4.2.5. Tema: Uzgoj zimskih kultura u zaštićenom prostoru	
4.2.6. Tema: Specifičnosti uzgoja alternativnih kultura u zaštićenom prostoru		
UKUPNO NASTAVNIH SATI 4.		15
Pohadaju kandidati koji podnesu zahtjev za pohađanje obuke i polaganje stručnog ispita za poljoprivrednog savjetodavca za oblast savjetodavne djelatnosti - ratarstvo, povrčarstvo, mehanizacija i ekonomika ove proizvodnje		
5. Voćarstvo	5.1. Modul: Opće voćarstvo	
	5.1.1. Tema: Voćarska rajonizacija	
	5.1.2. Tema: Suvremeni koncepti proizvodnje voća s posebnim naglaskom na koncepte održive poljoprivrede	
	5.1.3. Tema: Izbor sorti i podloga kao prioritet ulaganja u voćarstvu (s posebnim naglaskom na proizvodnju i prometovanje certificiranog sadnog materijala i kvalitetni tipovi sadnica različitih voćnih vrsta)	
	5.1.4. Tema: Agrotehnika voćaka u funkciji prilagodbe klimatskim promjenama (nove tehnike u održavanju plodnosti i vodoopskrbljenost tla za uspješnu proizvodnju voća)	
	5.1.5. Tema: Pomotehnika voćaka prilagođena održivim konceptima proizvodnje voća (rezidba, prorjeđivanje plodova, korištenje bioregulatora rasta i rodnosti, zasijecanje korijena i sl. prilagođeno sorti, podlozi i sustavu uzgoja)	
	5.1.6. Tema: Izbor sorti i podloga u modernim sustavima i konceptima održive poljoprivrede (nove sorte i podloge za intenzivnu proizvodnju, sorte otporne ili tolerantne na različite biotske i abiotske čimbenike proizvodnje)	
	5.1.7. Tema: Berba i čuvanje voćnih plodova (određivanje optimalnog momenta zrelosti, tipovi i norme berbe, utjecaj uvjeta i tehnike uzgoja na kvalitetu plodova, skladištenje plodova.)	
	5.1.8. Tema: Preporuke uzgajivačima voća o vremenu i načinu zaštite od biljnih bolesti, štetočina i korova na temelju podataka izvještajno - prognozne službe	
	5.2. Modul: Specijalno voćarstvo	
	5.2.1. Tema: Specifičnosti proizvodnje koštunjicačavog voća (standardne tehnike i moderne tehnike primjenjive za ove voćne vrste od analize tla do skladištenja po elementima gore navedenog općeg dijela)	
	5.2.2. Tema: Specifičnosti proizvodnje jabučastog voća (standardne tehnike i moderne tehnike primjenjive za ove voćne vrste od analize tla do skladištenja po elementima gore navedenog općeg dijela)	
	5.2.3. Tema: Specifičnosti proizvodnje jagodastog voća (standardne tehnike i moderne tehnike primjenjive za ove voćne vrste od analize tla do skladištenja po elementima gore navedenog općeg dijela)	
	5.2.4. Tema: Specifičnosti proizvodnje jezgrastog voća (standardne tehnike i moderne tehnike primjenjive za ove voćne vrste od analize tla do skladištenja po elementima gore navedenog općeg dijela)	
	5.2.5. Tema: Voćni genetički resursi uključujući i šumsko voće (od inventarizacije, kolekcioniranja, evaluacije i načina očuvanja)	
	5.3. Modul: Poljoprivredno zemljište (Pedologija i ishrana biljaka)	
	5.3.1. Tema: Uporabna vrijednost tla sa aspekta pogodnosti za uzgoj pojedinačnih kultura i primjena GIS-a u agroekološkom zoniranju	
	5.3.2. Tema: Sustavi ishrane biljaka i gnojidbe tla	
	5.3.3. Tema: Konzervacija tla	
	5.3.4. Tema: Zaštita tla i održivi razvoj (stvaranje osjećaja odgovornosti za zaštitu tla, kao ograničenog prirodnog resursa)	
	UKUPNO NASTAVNIH SATI 5.	
Pohadaju kandidati koji podnesu zahtjev za pohađanje obuke i polaganje stručnog ispita za poljoprivrednog savjetodavca za oblast savjetodavne djelatnosti - voćarstvo, mehanizacija i ekonomika ove proizvodnje		
6. Vinogradarstvo	6.1. Modul: Opće vinogradarstvo	
	6.1.1. Tema: Opće vinogradarstvo	
	6.1.2. Tema: Podizanje vinograda	
	6.1.3. Tema: Agrotehnika u redovnoj proizvodnji	
	6.1.5. Tema: Preporuke vinogradarima o vremenu i načinu zaštite od biljnih bolesti, štetočina i korova na temelju podataka izvještajno - prognozne službe	
	6.2. Modul: Poljoprivredno zemljište (Pedologija i ishrana biljaka)	
	6.2.1. Tema: Uporabna vrijednost tla sa aspekta pogodnosti za uzgoj pojedinačnih kultura i primjena GIS-a u agroekološkom zoniranju	
	6.2.2. Tema: sustavi ishrane biljaka i gnojidbe tla	
6.2.3. Tema: Konzervacija tla		

	6.2.4. Tema: Zaštita tla i održivi razvoj (stvaranje osjećaja odgovornosti za zaštitu tla, kao ograničenog prirodnog resursa)	
	6.3. Modul: Specijalno vinogradarstvo (Ampelografija)	
	6.3.1. Tema: Izbor sorti za preradu u različite vidove proizvoda (Vino, jaka alkoholna pića, sokovi, džemovi i dr.)	
	6.3.2. Tema: Izbor stolnih sorti u zavisnosti od ekoloških uvjeta i cilja proizvodnje	
	6.3.3. Tema: Izbor sorti za sušenje	
	6.3.4. Tema: Izbor izravno rodnih hibrida za gajenje u različitim ekološkim uvjetima	
UKUPNO NASTAVNIH SATI 6.		40
Pohadaju kandidati koji podnesu zahtjev za pohađanje obuke i polaganje stručnog ispita za poljoprivrednog savjetodavca za oblast savjetodavne djelatnosti – vinogradarstvo, mehanizacija i ekonomika ove proizvodnje		
7. Stočarstvo	7.1. Modul: Sustavi uzgoja goveda	
	7.1.1. Tema: Temelji uzgoja u sustavu krava – tele	
	7.1.2. Tema: Uzgoj teladi i junica	
	7.2. Modul: Proizvodnja mlijeka	
	7.2.1. Tema: Specifičnosti proizvodnje kravljeg mlijeka i parametri vezani za ovu proizvodnju	
	7.2.2. Tema: Specifičnosti proizvodnje ovčjeg i kozjeg mlijeka i parametri vezani za ovu proizvodnju	
	7.3. Modul: Ishrana domaćih životinja	
	7.3.1. Tema: Tehnologija pripreme kabastih hranjiva, zelena masa, silaža, sijeno, sjenaža	
	7.3.2. Tema: Priprema koncentratnih hranjiva, pravilan izbor komponenata	
	7.3.3. Tema: Način hranjenja i količina hrane u ovisnosti o uzrastu i proizvodnom ciklusu životinja	
	7.3.4. Tema: Skladištenje i čuvanje sirovina za stočnu hranu – čuvanje stočne hrane	
	7.3.5. Tema: Korišćenje pašnjaka i livada (kultivacija pašnjaka, način iskorištavanja pašnjaka)	
	7.4. Modul: Selekcija u stočarstvu	
	7.4.1. Tema: Vođenje matične evidencije	
	7.4.2. Tema: Kontrola produktivnosti, kontrola plodnosti, kontrola mliječnosti	
	7.4.3. Tema: Selekcija i selekcijske metode	
	7.5. Modul: Reprodukcijska domaćih životinja	
	7.5.1. Tema: Plodnost, vijek iskorištavanja i ekonomska povezanost, problemi slabije plodnosti	
	7.5.2. Tema: Spolni ciklus, znakovi tjeranja, optimalno vrijeme osjemenjivanja	
	7.5.3. Tema: Prirodni pripust i vještačko osjemenjivanje, bremenitost, porodaj	
	7.6. Modul: Izgradnja objekata u stočarstvu	
	7.6.1. Tema: Temeljne postavke projektiranja i podizanja štalskih objekata za pojedine vrste i kategorije domaćih životinja	
	7.6.2. Tema: Propisani zahtjevi za smještaj i dobrobit u smještaju domaćih životinja	
	7.6.3. Tema: Izgradnja objekata za pripremu i smještaj stočne hrane	
	7.6.4. Tema: Izgradnja depoa za stajsko gnojivo, gnojnicu i postupak sa stajskim gnojivom	
	7.6.5. Tema: Oprema i uređaji za smještaj životinja	
	7.7. Modul: Uzgoj ovaca i koza	
	7.7.1. Tema: Tehnološki procesi u uzgoju ovaca	
	7.7.2. Tema: Tehnološki procesi u uzgoju koza	
	7.7.3. Tema: Uzgoj rasplodnog podmlatka	
	7.8. Modul: Uzgoj svinja	
	7.8.1. Tema: Tehnološki procesi u uzgoju svinja	
	7.8.2. Tema: Uzgoj rasplodnog podmlatka	
	7.9. Modul: Uzgoj peradi	
	7.9.1. Tema: Tov pilića	
	7.9.2. Tema: Proizvodnja konzumnih jaja	
UKUPNO NASTAVNIH SATI 7.		30
Pohadaju kandidati koji podnesu zahtjev za pohađanje obuke i polaganje stručnog ispita za poljoprivrednog savjetodavca za oblast savjetodavne djelatnosti - stočarstvo, akvakultura, mehanizacija i ekonomika ove proizvodnje		
8. Akvakultura	8.1. Modul: Akvakultura	
	8.1.1. Tema: Modernizacija tehničko-tehnoloških procesa na ribogojilištima	
	8.1.2. Tema: Principi odabira matičnih grla i odabrane mladi, umjetni mrijest i kakvoća ikre i mladi	
	8.1.3. Tema: Hranidba pojedinih vrsta i kategorija u akvakulturi s obzirom na uzgoj	
	8.1.4. Tema: Akvakultura u eko sustavu (reguliranje otpadnih voda iz ribogojilišta)	
UKUPNO 8.		10
Pohadaju kandidati koji podnesu zahtjev za pohađanje obuke i polaganje stručnog ispita za poljoprivrednog savjetodavca za oblast savjetodavne djelatnosti - stočarstvo, akvakultura, mehanizacija i ekonomika ove proizvodnje		
9. Savjetovanje u poljoprivredi, komunikacije i socijalne vještine	9.1. Modul: Savjetodavni rad	
	9.1.1. Tema: Kako savjetovati	
	9.1.2. Tema: Savjetodavni stilovi	
	9.1.3. Tema: Odabir metoda rada	
	9.2. Modul: Komunikacija i grupna rasprava	
	9.2.1. Tema: Konzultativna komunikacija	
	9.2.2. Tema: Slušanje i povratne informacije	
	9.3. Modul: Prezentacija i pisanje članaka	
	9.3.1. Tema: Priprema prezentacije i prezentiranje	
	9.3.2. Tema: Poljoprivrednici prezentiraju	
	9.3.3. Tema: Pisanje članaka i tekstova za tehničko - tehnološki list i brošuru	
UKUPNO NASTAVNIH SATI 9.		10
Pohadaju svi kandidati		
10. Ruralni razvoj	10.1 Modul: Ruralni razvoj: teorija i praksa	
	10.1.1. Tema: Određenje ruralnog prostora	
	10.1.2. Tema: Kriteriji za definiranje ruralnog razvoja	
	10.1.3. Tema: Suvremeni pristupi teoriji ruralnog razvoja	

	10.1.4. Tema: Praksa ruralnog razvoja	
	10.1.5. Tema: Osposobljavanje za razumijevanje koncepta ruralnog razvoja i s njim povezanim društvenim (ekonomskim, kulturnim i demografskim) procesima o ruralnom razvoju.	
	10.1.6. Tema: Sociološke i demografske karakteristike ruralnog stanovništva, ruralnih zajednica i ruralne kulture, upoznavanje s međusobnim odnosom između ekonomske, socijalne i ekološke dimenzije ruralnog razvoja	
	10.2. Modul: Regionalni i ruralni razvoj	
	10.2.1. Tema: Značaj ruralnog razvoja u kontekstu regije	
	10.2.2. Tema: Uloga poljoprivrede u ruralnom razvoju	
	10.2.3. Tema: Odnos prema ruralnom prostoru	
	10.3. Modul: Stanje i mogućnosti ruralnih područja BiH	
	10.3.1. Tema: Zakonski i institucionalni okvir ruralnog razvoja u BiH	
	10.3.2. Tema: Analiza ruralnog prostora u BiH	
	10.3.3. Tema: Specifičnosti BiH ruralnih područja	
	10.3.4. Tema: Značaj poljoprivredne proizvodnje	
	10.4. Modul: Preporuke i prioriteti za ruralni razvoj	
	10.4.1. Tema: Temeljna načela za uspješan razvoj ruralnog prostora	
	10.4.2. Tema: Razumijevanje i unapređenje uloge poljoprivrede	
	10.4.3. Tema: Prioriteti i/ili izazovi za uspješan ruralni razvoj	
	10.5. Modul: Politika ruralnog razvoja EU i politike ruralnog razvoja EU prema zemljama potencijalnim kandidatima i kandidatima	
	10.5.1. Tema: Upoznavanje s glavnim principima EU politike ruralnog razvoja	
	10.5.2. Tema: Zakonski i institucionalni okvir politika ruralnog razvoja u EU	
	10.5.3. Tema: Strateško planiranje ruralnog razvoja (pojmovna razgraničenja, faze i postupci u strateškom planiranju, tehnike i alati u strateškom planiranju)	
	10.5.4. Tema: Financiranje ruralnog razvoja u EU	
	10.5.5. Tema: Programiranje i implementacija politika ruralnog razvoja;	
	10.5.6. Tema: EU politika ruralnog razvoja prema zemljama potencijalnim kandidatima i kandidatima	
	10.6. Tema: Poboljšanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	
	10.6.1. Tema: Usvajanje temeljnih znanja i vještina iz oblasti povećanja konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava, kao najznačajnijem području u oblikovanju EU politike ruralnog razvoja.	
	10.6.2. Tema: Tehničko-tehnološko unapređenje i povećanje dobiti poljoprivrednih gospodarstava	
	10.6.3. Tema: Unapređenje prerade i trženja poljoprivrednih proizvoda	
	10.6.4. Tema: Promicanje inovacija u poboljšanju kvalitete proizvoda	
	10.6.5. Tema: Standardi u poljoprivredi	
	10.6.6. Tema: Jačanje različitih oblika interesnog udruživanja i organiziranja u poljoprivredi.	
	10.7. Modul: Zaštita ruralnog okoliša i očuvanje prirodnih resursa (zemljište, voda i šuma)	
	10.7.1. Tema: Usvajanje temeljnih znanja i vještina o konceptu održivog ruralnog razvoja i poljoprivrednih praksi koje su prihvatljivije za okoliš, čime se promovira integralni razvoj i očuvanje prirodnih sustava i biološke raznolikosti, očuvanje i razvoj tradicionalnih poljoprivrednih krajeva	
	10.7.2. Tema: Poboljšanje sustava upravljanja vodom u poljoprivredi	
	10.7.3. Tema: Racionalno korištenje i održivo upravljanje zemljištem	
	10.7.4. Tema: Jačanje svijesti o klimatskim promjenama	
	10.8. Modul: Diversifikacija ruralne ekonomije i kvaliteta života u ruralnim područjima	
	10.8.1. Tema: Usvajanje osnovnih znanja i vještina o diversifikaciji ruralne ekonomije, osiguranje dodatnih izvora prihoda i povećanje dohotka na PPG, poboljšanje kvaliteta života u ruralnim područjima i zadržavanje naseljenosti seoskih područja	
	10.8.2. Tema: Preusmjeravanje poljoprivrednih gospodarstava prema nepoljoprivrednim djelatnostima, pokretanje i razvoj seoskog i eko-turizma	
	10.8.3. Tema: Oživljavanje lokalnih obrta i razvoj mikro poduzeća	
	10.8.4. Tema: Poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima, s posebnim naglaskom na razvoj i obnovu sela te očuvanje i najbolje iskorištavanje ruralne baštine.	
	10.9. Modul: LEADER kao instrument integriranog teritorijalnog razvoja na lokalnoj razini	
	10.9.1. Tema: Usvajanje temeljnih znanja i vještina o LEADER pristupu ("Povezanost aktivnosti za razvoj ruralnog gospodarstva") kojim se ruralno stanovništvo i lokalni subjekti, uključujući i lokalnu upravu nastoje mobilizirati u svrhu razmatranja potencijala svog kraja koji treba na kraju uobličiti kroz izradu i primjenu razvojne strategije	
	10.9.2. Tema: Kratka povijest LEADER-a	
	10.9.3. Tema: LEADER pristup ruralnom razvoju, glavna načela LEADER pristupa	
	10.9.4. Tema: Implementacija LEADER-a na lokalnoj razini	
	10.9.5. Tema: Primjeri LEADER-a u praksi.	
	UKUPNO NASTAVNIH SATI 10.	75
Pohadaju kandidati koji podnesu zahtjev za pohadanje obuke i polaganje stručnog ispita za poljoprivrednog savjetodavca za oblast savjetodavne djelatnosti - ruralni razvoj		
II. Praktična obuka		
	Nastavna oblast	Broj nastavnih sati (1 nastavni sat = 45 minuta)
1.	Ratarstvo	15
2.	Povrčarstvo	10
3.	Voćarstvo	25
4.	Vinogradarstvo	25
5.	Stočarstvo	20
6.	Akvakultura	5

Dodatak 2.

Образец 2. Наставни план обуке за сертификање пољопривредних савјетодаваца

Рок за доставу захтјева:

Мјесто извођења обуке:

Nastavne cjeline	Broj nastavnih sati (1 nastavni sat = 45 minuta)	Vrijeme početka обуке (datum) Vrijeme završetka обуке (datum)	Literatura	Metode подучавања и облик rada	Predavač (ime i prezime)
Oblast савјетодавне дјелатности:					
I. TEORIJSKI DIO					
I. Nastavna oblast:					
I. Modul:					
1.1. Tema:					
1.2. Tema					
1.3. Tema					
2. Modul					
2.1. Tema					
2.2. Tema					
UKUPNO II.					
II. PRAKTIČNI DIO					
I. Nastavna oblast:					
2. Nastavna oblast:					
3. Nastavna oblast:					
UKUPNO II.					
UKUPNO (I. + II.)					

На основу члана 19. став 3. Закона о пољопривредним савјетодавним службама ("Службене новине Федерације БиХ", број 66/13), у сарадњи са стручним и научно-образовним институцијама у Федерацији БиХ, федерални министар пољопривреде, водопривреде и шумарства доноси

**ПРОГРАМ
ТЕОРЕТСКЕ И ПРАКТИЧНЕ ОБУКЕ ЗА
СЕРТИФИКАЦИЈУ**

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

- Програмом теоретске и практичне обуке за сертификацију (у даљем тексту: Програм) утврђује се садржај и план теоретске и практичне обуке за физичка лица, која поднесу захтјев за похађање обуке и полагање стручног испита за пољопривредног савјетодавца, реализација обуке и полагање стручног испита.
- Теоретска и практична обука за сертификацију (у даљњем тексту: обука) се организује за сљедеће области савјетодавне дјелатности утврђене чланом 3. став (2) Правилника о обуци, сертификату и регистру пољопривредних савјетодаваца ("Службене новине Федерације БиХ", број 38/15) (у даљњем тексту: Правилник):
  - ратарство, повртларство, механизација и економика ове производње;
  - воћарство, механизација и економика ове производње;
  - виноградарство, механизација и економика ове производње;
  - сточарство, аквакултура, механизација и економика ове производње;
  - рурални развој.
- Захтјев за похађање обуке и полагање стручног испита за пољопривредног савјетодавца, за једну или више области савјетодавне дјелатности из тачке 2. овог Програма могу да поднесу физичка лица која имају стечено звање дипломираног инжењера пољопривреде - ВСС – VII степен стручне спреме, или високо образовање првог циклуса (који се вреднује са најмање 240 ECTS бодова) или другог или трећег

циклуса Болоњског система студирања, факултет биотехничких наука, област пољопривреде и најмање двије године радног искуства на пословима из области пољопривреде након стицања звања (у даљњем тексту: "кандидат").

II. САДРЖАЈ И ПЛАН ОБУКЕ

- Обука се организује по сљедећим наставним областима:
  - Економика пољопривредне/их производње/и;
  - Механизација пољопривредне/их производње/и;
  - Ратарство;
  - Повртларство;
  - Воћарство;
  - Виноградарство;
  - Сточарство;
  - Аквакултура и
  - Савјетовање у пољопривреди, комуникације и социјалне вјештине;
  - Рурални развој.
- Укупан број сати теоретске и практичне обуке за једну област савјетодавне дјелатности износи 100 наставних сати (1 наставни сат траје 45 минута).
- Садржај и план обуке за све области савјетодавне дјелатности из тачке 2. поглавља I. овог Програма, који садржи: наставне области, модуле и теме у оквиру сваке наставне области и број сати теоретске и практичне обуке за сваку наставну област дат је у Обрасцу 1. који се налази у прилогу овога Програма и чини његов саставни дио.
- Кандидат који поднесе захтјев за похађање обуке и полагање стручног испита за пољопривредног савјетодавца за област савјетодавне дјелатности ратарство, повртларство, механизација и економика ове производње ће да похађа обуку из сљедећих наставних области:
  - Ратарство;
  - Повртларство;
  - Економика пољопривредне производње;
  - Механизација пољопривредне производње;
  - Савјетовање у пољопривреди, комуникација и социјалне вјештине.